

Detaljplan för
Område vid Strömkajen mm
(del av Norrmalm 3:42 och 3:43)
i stadsdelen Norrmalm
i Stockholm
Dp 2006-09471-54

HANDLINGAR

Planen består av plankarta med bestämmelser. Till planen hör denna planbeskrivning, genomförandebeskrivning samt ett gestaltungsprogram.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Planens syfte är att förbättra ytor för båtresenärer, gående, platser för vistelse och möjliggöra en modernisering av kajens funktioner. Strömkajen ordnas utifrån dagens krav på tillgänglighet samt båttrafikens behov av funktionella lokaler samtidigt som platsen görs mer attraktiv för en större allmänhet. Gestaltningen av byggnader och markbehandling har ett samtida uttryck men framtagen med respekt för den historiska miljön. Till planen finns ett gestaltungsprogram framtaget i samarbete med Stockholms hamnar AB, Trafik- och Exploateringskontoret.

Förslag till ny gestaltning av Strömkajen sett från Strömbrons norra fäste.

Planområde och markägförhållanden

Planområdet innefattar del av vattnet i Norrström och Strömkajen. Berörda fastigheter är Norrmalm 3:42 och 3:43 vilka ägs av staden. Del av Norrmalm 3:43 (kajen) arrenderas ut till Stockholm Hamnar AB.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN**Pågående detaljplan för Strömkajen**

Stadsbyggnadsnämnden beslutade att påbörja ett planarbete för Strömkajen den 17 augusti 2006 (§ 7). Planen omfattade både en sänkning och en teknisk uppbyggnad av kajen samt förslag till ny gestaltning av kajplanet. För att påskynda genomförandet delades planen i två, den första för utflyttning och sänkning av kajen och den andra för nya byggrätter och gestaltning av marken. Den första planen vann laga kraft den 8 januari 2009. Denna plan, för byggrätter och gestaltning, kommer vid ett antagande att släcka ut den första planen.

Gällande detaljplan

För Strömkajen gäller plan PL 7902, laga kraft den 22 januari 1981 samt detaljplan 2008-04608-54, laga kraft den 8 januari 2009. Planerna innehåller gatumark, hamnverksamhet med krav om tillgänglighet för allmän gångtrafik, en reglerad trappa nedanför Nationalmuseum samt öppet vattenområde. Ett reservat för tunnelbanetunnel finns i kanten av planområdet. Hamnområdet omfattas inte av strandskydd.

Riksintresse

Stadens front mot vattnet är av riksintresse för kulturminnesvården och angöringstrappen till Nationalmuseum är av stort värde då museet är ett statligt byggnadsminne.

Kulturhistoriska värden

Planområdet ligger inom fornlämningsområde 103, där lämningar från medeltiden och 1600-talet kan finnas. En arkeologisk förundersökning genomfördes i mars 2006 som konstaterade att stora delar av botten närmast kajen består utav en fyllning med kalk-, tegelbitar och träflis m.m. då området tidigare använts som avstjälpningsplats samt att muddrarbeten utförts i delar av området. Inga fasta fornlämningar hittades. Länsstyrelsen har bedömt att det inte föreligger behov av arkeologisk åtgärd och lämnat tillstånd till övertäckning av fornlämningen.

Behovsbedömning

Detaljplanens genomförande kan inte antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL 5 kap 18§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras. Planförslaget strider inte mot gällande översiktplan. Planförslaget bedöms inte strida mot några kommunala eller nationella riktlinjer, lagar eller förordningar. Den planerade verksamheten bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Strömkajen byggdes i slutet av 1860-talet, samtidigt med de övriga kajerna längs Norrström. Landhöjning, vilken varit ca 0,5 meter sedan 1860-talet, har blottlagt grundläggningen och rötangrepp på träpelarna har uppstått vilket orsakat sättningar på kajplanet. De mycket höga kajerna, på grund av landhöjningen, medför en brant och otillgänglig ombordstigning på båtar. Delar av kajen förstärktes redan 1924 men även de är i mycket dåligt skick vilket gör byggande av en ny kaj är nödvändig.

En ny kajlinje pålas ca två meter utanför den befintliga och mellan den nya pålningen och den gamla kajskonungen förlägger man ny teknik såsom el, vatten samt sopsug för båtarna. Dessa görs tillgängliga för båtarna genom s.k. teknikbänkar som även kan användas som sitttytor. Kajen kommer att sänkas ca 0,5 meter jämfört med nuvarande kaj.

Planförslaget

Till planen hör ett gestaltungsprogram som mer utförligt redogör för byggnadernas utformning, markens indelning, material, skyltar och övrig möblering. Här ges en kortare beskrivning.

De två befintliga byggnaderna för Strömmabolaget och Waxholmsbolaget rivs och tre nya byggnader uppförs längs kajen. Byggnaderna samlar de funktioner som är nödvändiga för rederierna såsom biljettförsäljning, vänthall, varulager, försäljning och toaletter för att ge ett enhetligt och väl omhändertaget intryck. De två nya terminalbyggnaderna är placerade för att underlätta gång- och cykeltrafiken, för turister som stiger av bussar och de köbildningar som uppstår vid biljettförsäljning samt för att behålla siktlinjer från Stallgatan och Grevgränd mot Saltsjön. En tredje byggnad, innehållande varulager, miljöstation för båtarna, kiosk och en utsiktstrappa placeras längre söderut för bästa logistik till och från båtarna. Byggnadernas gestaltning baseras dels på rederiernas funktionskrav dels på viljan att addera ett samtida uttryck utan att göra sig osynlig eller överskugga den historiska arkitekturen som finns på Blaiseholmen.

Kajens lägre nivå gör att hela kajplanet fram till gatan måste disponeras om. Kajplanet får framför Grand Hotell en lutning på 2-3% och framför Nationalmuseum tas nivåskillnaden upp genom trappning eftersom lutningen skulle bli allt för stor. På kajplanet anläggs två tydliga gångstråk, ett längs gatan och ett längs kajkanten. Ytorna blir mer generösa för alla som rör sig längs kajen eller väntar på båtarna.

Stallgatans körfält behålls men linjeföringen ändras och refuger minskas för att underlätta trafikanternas rörelsemönster och orientering. Utrymmet för cyklister och fotgängare breddas utan att göra intrång på bilisternas framkomlighet. Södra Blasieholmshamnen, gatan längs Strömkajen, minskas i bredd och kajens ytor utökas med bredare gångbanor till förmån för flanörer och resande med båtarna. Cyklister samsas med övriga fordon i gatan. Längs gatan finns angörings-, parkerings- och busshållplatser. Antalet parkeringsplatser blir färre.

Tillgänglighet

Utformning görs enligt riktlinjer i ”Stockholm - en stad för alla” (juni 2008) men med en viss anpassning. Gångstråk och trappsteg beläggs med släta ljusa granithällar som kontrasterar mot den mörkare gatstenen och anger riktning och ledning. Ledrücken placeras i trappor och ramper där man måste ta upp nivåskillnader men används sparsamt för att inte hindra gångflödet längs kajen.

Övergångsställen och busshållplatser utförs enligt stadens standard. Byggnader skall vara tillgängliga. Tillgängligheten till båtarna förbättras i och med att kajen sänks.

Planbestämmelser

Det öppna vattenområdet får användningsbestämmelsen *W (öppet vattenområde)*. Kajområdet mot Stallgatan, där Strömma kanalbolag anlöper sina bryggor, får användningsbestämmelsen *W1 (öppet vattenområde med bryggor)*. För kajområdet, från kajlinje upp till den övre gångbanan, gäller användningsbestämmelsen för allmän platsmark *KAJ (kajområde och gångtrafik)*. Inom begreppet *kajområde* ryms alla funktioner som behövs för sjötrafiken men befinner sig på land tex transporter till båtar med fordonstrafik, pollare, räcken, teknisk anordningar, informationstavlor odyl. För övriga delar inom planen gäller användningsbestämmelsen *GATA (fordons-, gång och cykeltrafik)*. Hela planen omfattas av det bifogade gestaltningsprogrammet genom utformningsbestämmelsen (*Byggnader och markens utförande ska följa intentioner i planens hela gestaltningsprogram*). Gestaltningsprogrammets syfte är att säkerställa detaljplanens intentioner så att Strömkajens utformning kommer att hålla en hög kvalitet. Programmet skall vara vägledande vid utformning av byggnader, mark, möblering, skyltning och verksamheter på och i anslutning till kajen. Uppfyllande av de utformningsintentioner som anges i programmet skall redovisas vid bygglovsansökan, upplåtelse- och annan tillståndsansökan.

Byggrätternas funktion är begränsad till användningsbestämmelsen inom kvarteretsmark *V (hamnverksamhet)*. Inom begreppet hamnverksamhet ryms alla funktioner stödjer båtverksamheten men som befinner sig på land såsom kontor, biljettförsäljning, kiosk, vänthall, varulager, miljöstation, sittplatser för allmänhet och transporter med fordonstrafik till byggnaderna. Utformningen styrs enligt gestaltningsprogrammet och deras höjd (+X,X), våningsantal (1) och utbredning enligt bestämmelser på plankartan.

Trappa nedanför Nationalmuseum ska flyttas ut till den nya kajlinjen och återuppföras i befintlig utformning och karaktär vilket regleras genom gestaltningsprogrammet samt genom planbestämmelsen (*trappa*).

Inom planområdet finns ett reservat för tunnelbanetrafik. Områdets skyddas genom begränsningar av lägsta nivåer för schaktning, pålning, borrhning eller andra ingrepp på allmänplatsmark inom bestämmelsen *t₁-område (Marken ska vara tillgänglig för tunnel till tunnelbana)*.

MEDVERKANDE

Planbeskrivningen har upprättats av Stadsbyggnadskontoret.

Nina Åman

Karl Gylje